

5. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 4. ÜNİTE: PEYGAMBER KISSALARI

1. ALLAH'IN ELÇİLERİ: PEYGAMBERLER

İnsan akıl sahibi bir varlıktır. İnsanlar akıllarını kullanarak etraflarını izler ve anlamlandırmaya çalışırlar. Bu anlamlandırmanın sonucu olarak evrende bulunan mükemmel düzeni fark eder. Sonuç olarak bu düzenin bir yaratıcısı olduğu anlar. Ancak niçin yaratıldığını, Allah'a karşı görev ve sorumluluklarının neler olabileceğini ve ahiretle ilgili konuları yalnızca akıyla kavrayamaz. Bu konularda peygamberlerin verdiği bilgilere ve rehberliğine ihtiyaç duyar.

Peygamberler Allah'ın insanlar arasında görevlendirmiş olduğu, Allah'ın göndermiş olduğu emir ve yasakları insanlara bildiren elçilerdir.

Peygamberlerin tek görevi Allah'tan aldıkları mesajları iletmek değildir. Bunun yanında bu mesajları insanlara açıklamak, nasıl yapılacağını göstermek, insanları iyi ve güzele yönlendirmek, kötülükten sakındırmak gibi görevleri de vardır. Allah'ın insanlara rehber olarak peygamber göndermesi O'nun insanlara olan sevgi ve merhametini gösterir.

Peygamberler, insanlara hem bu dünyada hem de ahrette mutluluğa ve huzura kavuşmanın yollarını bildirir. İnsanlar, Allah'ın mesajlarını onların sayesinde anlar ve hayatlarına uygular. Peygamberler yaptıkları uyarılar ve verdikleri öğütlerle insanları doğru ve iyi olana yönlendirir. İnsanlar da peygamberlerin söz ve davranışlarını öğrenip uygulayarak güzel ahlaka sahip olabilir. Bu sayede dünya ve ahiret hayatında huzura ulaşabilir.

2. KURAN-I KERİM'DEN ÖĞÜTLER: PEYGAMBER KISSALARI

Hayatımızda büyüklerimizden duyduğumuz eski hikâyeler olmuştur. Dinlediğimi bu hikâyelerden dersler çıkarmamız amaçlanmıştır. Aynı şekilde Kuran-ı Kerim'de bazı peygamberlerin ve geçmişte yaşamış insanların hayatından önemli olayların anlatıldığı kıssalar yer alır. Kıssaların amacı, bu olayları anlatarak insanlara öğüt vermek ve onların bu olaylardan ders çıkarmalarını sağlamaktır. Kıssalarda peygamberlerin kendi kavimlerini dine davet ederken başlarından geçen olaylar, karşılaştıkları zorluklar ve bu zorluklara karşı ürettikleri çözümler anlatılmaktadır. Kuran- Kerim'de peygamberlerin üstün yönleri öne çıkmaktadır. Peygamberlerin davetleri esnasında gösterdikleri sabır ve verdikleri tevhit mücadelesinden övgüyle bahsedilir. Ulü'l Azm olarak ifade edilen beş peygamber bu özellikleriyle diğerlerinden farklıdır. Bu peygamberler: Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'dir.

A. HZ. NUH

Hiz. Nuh, Kuran-ı Kerim'de adı en çok geçen peygamberlerden birisidir. Kuran'da onun adına sure vardır. Diğer Peygamberler gibi Hz. Nuh'ta halkına tevhit inancını anlatmak üzere gönderilen bir peygamberdir. Hz. Nuh'un bulunduğu toplumda tevhit inancı azalmış, insanlar kendi yaptıkları putlara tapınmaya başlamıştır. Toplum ahlaki olarak da bozulur. İnsanlar arasında haksızlık ve zulüm çok yaygınlaşır. Hz. Nuh, kavmini yalnızca Allah'a inanmaya davet eder, Allah'tan başkasına kulluk etmeme konusunda onları uyarır. Allah'ın verdiği nimetleri kavmine hatırlatır, kendisinin de onlara gönderilen bir uyarıcı olduğunu söyler.

Onu dinlememeleri hâlinde kavminin büyük bir cezaya uğrayacağından endişe ettiğini onlara bildirir:

“... Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. Allah’tan başkasına ibadet ve kulluk etmeyin. Doğrusu ben sizin adınıza elem dolu bir günün azabından korkuyorum.” (Hud Suresi 11/25-26)

Hız. Nuh uzun yıllar boyunca kavmini hak dine çağırır. Onlara doğru ve güzel olanı anlatmaya devam eder. Ancak kavmi, onun öğütlerine kulak vermemekte ısrar eder ve ona meydan okur. Hız. Nuh buna karşılık Allah’ın kendisine verdiği peygamberlik görevini azim ve kararlılıkla sürdüreceğini söyler. Allah inkârcıların tavırlarının değişmeyeceğini ve başlarına gelecek olan felaketin yaklaşmakta olduğunu haber verir. Hız. Nuh’a da bir gemi yapmasını emreder. Allah’ın bu emri, büyük bir tufanın olacağına işarettir.

Hız. Nuh, Allah’ın emrini yerine getirerek gemi yapmaya başlar. Gemi yaparken halkı tarafından alay ve hakaretlere maruz kalır. Hız. Nuh gemiyi tamamladıktan sonra Allah’ın emriyle kendine inananları ve her hayvandan birer çifti gemiye bindirir. Yağmurlar yağmaya başlar gemi suların yükselmesiyle hareket etmeye başlar. Hız. Nuh’un oğlu ona inanmamaktadır. Hız. Nuh, oğlunu iman etmeye davet eder ve onu da gemiye almak istemektedir ancak oğlu, babasının bu davetini geri çevirir. Yeryüzü tamamen sular altında kalınca Hız. Nuh ve beraberindekiler dışında kimse kurtulamaz. Tufan sona erince gemi Cudi dağına oturmuştur.

Tufan sona erince gemidekiler **“... Ey Nuh! Sana ve seninle birlikte bulunanlardan birçok ümmete bizden esenlik ve bereketlerle (gemiden) in...”**(Hud Suresi 11/48) emriyle yeryüzüne dağılır, bereketli toprakları kendilerine yurt edinir. Bu büyük tufandan sonra

yeryüzünde hayat yeniden başlar. Bu yüzden Hız. Nuh, insanlığın ikinci atası olarak kabul edilir.

Hız. NUH'UN KISSASINDA ÇIKARILACAK DERSLER

- **Allah'a hiçbir şey şirk koşulmamalıdır.**
- **Peygamberler görevlerini yaparken bir karşılık beklemezler**
- **İnsanlar arasında ayrımcılık yapılmamalıdır**
- **Yalnızca Allah'a iman edenler kurtulabilir**
- **İnsan yaptığı işte azimli ve kararlı olmalıdır.**

B. Hız. İBRAHİM

Tevhid inancının temellerini atan, mücadelesindeki sabrı ve azminden dolayı Kuran-ı Kerim’de övülen peygamberlerden birisi de Hız. İbrahim’dir. Hız. İbrahim putlara ve yıldızlara tapan Babil halkını tevhit inancına davet etmek üzere görevlendirilmiştir. Ancak onun bu davetine ne babası Azer ne de kavmi kulak verir. Hız. İbrahim, kendilerine ne faydası ne de zararı olan putlara tapınmanın anlamsız ve faydasız bir iş olduğunu kavmine anlatmış, kavmini ek olan Allah’a kulluk etmeye çağırmıştır. Hız. İbrahim putların faydasız olduğunu göstermek amacıyla bir bayram günü puthaneye gelerek bütün putları kırıp elindeki baltayı en büyük put boynuna asmıştır. Putların kırıldığını gören Babil halkı, Hız. İbrahim’e bunu neden yaptığını sorduklarında Hız. İbrahim, baltanın büyük putta asılı olduğunu göstererek putu büyük putun kırmış olacağını söylemiştir.

Hız. İbrahim onlara tapındıkları putların faydasız ve kendini korumaktan aciz olduğunu göstermiştir. Böylelikle kavminin inançlarının yanlışlığını onlara göstermiştir.

Babil halkı Hz. İbrahim'in yaptıklarından rahatsız olmuştur. Kavmi ondan kurtulmak amacıyla onu ateşe atarak kurtulmak istemiştir. Ateşe atma günü geldiğinde Hz. İbrahim'in ellerini ve ayaklarını bağlayarak ateşe atmışlardır. Allah'ın ateşe **"Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol"** (Enbiya Suresi 21/69) emri üzerine ateş Hz. İbrahim'e karşı zarar vermez. Bu olay Yüce Allah'ın yardımıyla gerçekleşen bir mucizedir.

Hz. İbrahim, hayatının hiçbir zamanında Allah'a şirk koşmamış, Allah'a inanan birisi olmuştur. Kuran-ı Kerim'de Hz. İbrahim'in inancı için "hanif" olarak ifade edilmiştir. Allah şöyle buyurur: **"İbrahim ne Yahudi idi ne de Hristiyan. Fakat o, hanif bir müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi."**

Hz. İbrahim daha sonra Babil topraklarını terk ederek günümüz Kudüs topraklarına taşınmıştır. Kudüs'te insanları Allah'a inanmaya davet etmiştir. Burada birisi Hz. Sare diğeri Hz. Hacer ile olmak üzere iki evlilik yapmıştır. Hz. İbrahim ikinci eşi ve oğlu Hz. İsmail'i günümüzde Mekke şehrinin bulunduğu toraklara getirmiştir. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail Allah'ın emri ile Mekke'de Kâbe'yi inşa etmiştir.

HZ. İBRAHİM'İN KISSASINDA ÇIKARILACAK DERSLER

- En yakınları şirke bulaşmış olsa bilir insan, kendini muhafaza ederek bu günaha bulaşmayabilir.
- İnsan, inandığı değerleri savunurken cesur ve kararlı olmalıdır.
- İnsan atalarını veya başkalarını körü körüne taklit etmemelidir.
- Yüce Allah dilerse imkansız olduğu düşünülen şeyler gerçekleşir.

C. HZ. MUSA

Hz. Musa Kuran-ı Kerim'de ismi en çok geçen peygamberdir. İsrailoğullarına gönderilmiştir. Hz. Musa Mısır'da dünyaya gelmiştir. Onun doğduğu dönemde Mısır'ın Firavun adı verilen yöneticisi rüyasında, doğan bir erkek çocuğun kendi hükümdarlığını yıkacağını görmüştür. Bunun üzerine şehirde bulunan bütün erkek çocukların öldürülmesini emretmiştir. Hz. Musa dünyaya geldiğinde annesi onu Allah'ın vahyetmesiyle ilk olarak emzirip daha sonra bir sepete koyup nehre bırakmıştır. Nehre bırakılan sepet Firavunun sarayının önünde durmuştur. Sepeti gören Firavunun eşi, onu alıp evlat edinmiş ve büyütmüştür.

Hz. Musa yetişkinlik döneminde bir kişinin ölümüne sebep olmuş, kendisine zarar vereceklerinden korkarak Medyen şehrine gitmiştir. Orada Hz. Şuayb ile tanışmış, onun yanında on yıl kadar çobanlık yapmıştır. Bu sürede Hz. Şuayb'ın kızıyla evlenmiştir. Medyen'de bulunduğu zamanda Allah ona vahyederek peygamberlik görevi verilmiştir. Hz. Musa, Mısır'a gelerek Firavun'u Allah'a inanmaya davet etmiştir. Firavun bu daveti geri çevirmiş ve bununla birlikte israiloğullarına zulmetmeye başlamıştır. Allah Hz. Musa'ya ve ona inananları şehri terk etmelerini emretmiştir. Hz. Musa ve ona inananlar şehirden çıkarken Firavun ve adamları onları yakalamak için peşlerinde gitmişlerdir. Hz. Musa ve yanındakiler Kızıldeniz'in kenarına geldiklerinde Allah Hz. Musa'ya asasını yere vurmasını emreder, asanın yere vurulmasıyla deniz ikiye ayrılır. Hz. Musa ve ona inananlar ayrılan denizden karşıya geçmiştir. Firavun ve adamları onları takip ederken denizin kapanmasıyla boğulmuştur. Böylelikle Allah, firavun ve adamlarını cezalandırmıştır.

Hız. Musa ve onunla gelenler Tur denilen bölgeye gelmiştir. Hız. Musa kavmini kardeşi Hız. Harun'a emanet ederek dağa çıkmıştır.

Hız. Musa'nın dağda olduğu dönemde kavmi Hız. Harun'u dinlemeyerek yaptıkları buzağı heykeline tapınmaya başlamıştır. Hız. Musa, bunu görünce kavmi için Allah'a tövbe ederek bağışlanma dilemiştir.

Hız. Musa'ın Kissasında Çıkarılacak Dersler

- Allah'a hiçbir şey şirk koşulmamalıdır.
- İnsanlara doğru ve güzel olanı anlatırken yumuşak ve nazik bir üslup kullanılmalıdır.
- Allah, zulüm ve haksızlık edenleri cezalandırır.
- Peygamberler gönderildikleri topluluklara önderlik eder.

D. Hız. İsa

Hız. İsa İsrailoğullarına gönderilmiş bir peygamberdir. Hız. Meryem'in oğludur. Kur'an-ı Kerim'de Meryem oğlu İsa ve Mesih gibi isimlerle anılır. Hız. İsa'nın annesi Hız. Meryem, seçkin bir aileye mensuptur. Hız. Meryem güzel ahlakı, maddi ve manevi kötülüklerden uzak oluşu, kendini Allah'a (cc) ibadete adayışı ile hadislerde ve ayetlerde en çok övülen kadınlardandır. Hız. Meryem adı ile bir sure vardır. Hız. İsa, İsrailoğullarına rehberlik etmek üzere peygamber olarak görevlendirilir. Yüce Allah Hız. İsa'ya kutsal kitap olarak İncil'i göndermiştir. Hız. İsa halkını Allah'a inanmaya davet etmiştir. İsrailoğulları Hız. İsa'nın anlattıklarına karşı çıkar ve onun peygamberliğini inkâr etmişlerdir. Hız. İsa kavmini tevhide davet ederken İsrailoğulları onun toplum içinde bozgunculuk çıkardığını ileri sürerek ona tuzak kurar.

İsrailoğulları Hız. İsa'yı çarmıh adı verilen ağaca asmak istemişlerdir. Allah, israiloğullarının tuzaklarını bozmuştur.

İslam inancına göre Hız. İsa, çarmıha gerilmeden önce Allah tarafından kendi katına yükseltilmiştir. Hız. İsa, babasız şekilde dünyaya gelmiştir. Kuran-ı Kerim'de onun yaratılışı Hız. Adem'in yaratılışına benzetilmektedir. Kuran-ı Kerim'de konuyla alakalı şöyle buyrulmuştur: "Şüphesiz Allah katında (yaratılışları bakımından) İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir: Onu topraktan yarattı. Sonra ona 'ol' dedi. O da hemen oluverdi." (Ali İmran 3/59) Hız. İsa, kendisinden sonra Hız. Muhammed'in (sav) peygamber olacağını müjdelemiştir.

Hız. İsa'nın Kissasında Çıkarılacak Dersler

- Allah'a hiçbir şey şirk koşulmamalıdır.
- Peygamberler yaşadığı toplumda kendilerine inanmayanların tehditlerine aldırmamıştır.
- İnsan, görevini yerine getirirken sabırlı ve kararlı olmalıdır.

E. Peygamber Kısalarında Verilen Mesajlar

Peygamber kıssalarında peygamberlerin, insanları tevhide daveti konu edilir. Yüce Allah'ın, peygamberleri desteklemek için gönderdiği bazı mucizelere yer verilir. İyilik ve kötülüğün ne olduğu anlatılır. Böylece insanlar doğru yola teşvik edilir. Kıssalarda anlatılan bütün peygamberler, gönderildikleri toplumlara Allah'ın emir ve yasaklarına uygun bir hayat yaşamalarını, başkalarının haklarına saygı göstermelerini öğütler. Bu kıssalarda geçmişte yaşamış toplumların düştüğü hatalar hatırlatılır ve bu hataların tekrar edilmemesi gerektiğine dikkat çekilir.

3. BİR SURE ÖĞRENİYORUM: KUREYŞ SURESİ

Kureyş Suresi adını Hz. Peygamberin içerisinde yer alan kabilenin adından almaktadır. Kureyş kabilesi Mekke'de Kâbe'nin bakımını üstlenmiş, Kâbe'yi ziyaret etmek üzere gelen ziyaretçilere yemek ve su dağıtımını gibi hizmetleri yerine getirmiştir. Bu nedenle diğer kabileler tarafından büyük saygı görmüştür. Kureyş suresinde Allah'ın verdiği nimetler hatırlatılır. Bu nimet ve lütuflar karşılığında insanın da Allah'a şükretmesi gerekir. İnsana yalnızca Allah'a ibadet ve kulluk etmesi emredilir. Kâbe'nin asıl sahibinin Yüce Allah olduğu hatırlatılarak tevhit inancına vurgu yapılır. Kureyş suresini okuyan bir Müslüman nimet verenin yalnızca Allah olduğunu ve yalnız O'na ibadet etmesi gerektiğini bilir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لِمَا هُوَ شَاءُ ۚ قُلُوبُهُ ۚ فَلْيَعْبُدُوهُ ۚ رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۚ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۚ

Okunuşu:

Bismillâhırrahmânırrahîm

Lîlâfi Kûrâş, İlâfihim rihleteşşitâi
vessayf, Felya'büdû rabbe hâzelbeyt,
Ellezî et'amehüm min cûivveâmenehüm
min havf

Anlamı:

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Kureyş'e kolaylaştırıldığı, evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı için onlar, kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsinler.

Ö
Ğ
R
E
N
E
T
A
K
A
D
E
M
İ

HAZIRLAYANLAR

Hatice AYDIN - Egemen DOĞAN